

פורש בדאגה

"עשינו את כל מה שאפשר לעשות כדי לתת מענה לבעיית המחסור בכוח אדם בהיי-טק, בלי להחליף את הממשלה", אומר יהודה זיסאפל, היו"ר היוצא של איגוד תעשיות האלקטרוניקה והתוכנה, רגע לפני שהוא מעביר את השרביט, ליו"ר החדש-ישן, אלישע ינאי ♦ "למרות הקשיים והאכזבות, אני עדיין אופטימי", אומר זיסאפל

יהודה זיסאפל

הרבה הבטחות, אבל בפועל הצלחנו להכשיר בין 200 ל-300 צעירים בלבד. כל הכשרת תלמיד כזה עולה כ-120 אלף שקלים".

והממשלה לא עוזרת?

"את מרבית המימון אנו מגייסים מתרומות. כל כספי הסיוע שהממשלה התחייבה להעביר אלינו תקועים איפשהו. הסיוע היחיד שאנו מקבלים הוא בשילוב התלמידים במכינות, שמקבלים מימון ממשדד הביטחון. הקצב הוא אטי. המחזור הבא של בוגרי תוכנית זו יסיים בעוד שנתיים את לימודיו בטכניון - וזה המון זמן.

"תוכנית שנייה שיזמנו נקראת 45' פלוס' ועוסקת בהסבת אקדמאים בגילאים אלו כדי שישתלבו בתעשייה. ישבנו עם האוצר, וכעת אנו מצויים בתוכנית פיילוט שתיערך בטכניון. בתום הפיילוט נחליט לאיזה כיוון ללכת. "פעילות נוספת שנעשתה במהלך הקדנציה שלי הייתה גיוס עולים מהנדסים צעירים, בעיקר בתחום התכנות. היופי בתוכנית הזו שהיא מוכיחה שזה לא נכון שמהנדסים צעירים רק בורחים לחו"ל - חלק מהם רוצים לבוא לארץ אחרי שבילו כמה שנים מעבר לים. חשוב להבין שאנחנו מחפשים תמיד את הכי טובים, ואת אלו אתה מקבל בארץ בעיקר מהאוניברסיטאות. אין לנו את הלוקוסוס להתפשר, כי על זה בנוי כל העסק שלנו".

אתה מיואש?

"לא. אני מקווה שהממשלה תתעשת. יש לנו תוכניות חומש שהגשנו לממשלה. כולן אושרו, אבל הביצוע והזרמת המשאבים נעשים באופן אטי מאוד. אין כל כך עם מי לדבר".

איגוד תעשיות האלקטרוניקה והתוכנה יבחר השבוע יו"ר נשיאות חדש במקומו של יהודה זיסאפל - יו"ר קבוצת בינת, שמסיים את תפקידו. זיסאפל יסיים שבע שנות פעילות ציבורית, מתוכן שלוש כיו"ר ארגון בוגרי הטכניון וארבע כיו"ר איגוד תעשיות האלקטרוניקה והתוכנה. האיגוד, כידוע, מייצג את תעשיות ההיי-טק הישראלית, שמנתה בשנה שעברה כ-3,000 חברות טכנולוגיות, המכניסות כ-23 מיליארד דולרים מדי שנה למשק הישראלי - כמעט מחצית מסך כל הייצוא.

זיסאפל, שיהיה מרצה אורח בכנס השנתי של האיגוד - "חזון או חלום", שיערך בתחילת פברואר בהפקת אנשים ומחשבים, מסיים את תפקידו עם הרבה סיפוק של עשייה, אבל גם עם לא מעט דאגה ואפילו אכזבה. נדמה שהמסר המרכזי שאותו משדרים תעשייני ההיי-טק בשנים האחרונות ולפיו על הממשלה להשקיע יתר בחינוך הטכנולוגי, לא ממש נקלט. את החלל הזה עדיין ממלאים התעשיינים, מתוך דאגה לעתיד הענף ולעתידה של מדינת ישראל כולה. עם זאת, לכולם ברור שגם זה עלול להיעצר יום אחד.

בניגוד לכלכלנים ולפרשנים שונים סבור זיסאפל, שהמיתון של 2008 עדיין כאן ורחוק מאוד מלעזוב אותנו. "אנחנו מצויים בעיצומו של משבר כלכלי חרוף שנמשך מאז 2008, ואנו רק הולכים ושוקעים בו. הכספים הרבים שהבנקים בעולם שופכים לא יעזרו. המיתון החרף שמשתולל באירופה חייב להשפיע על המשק הישראלי, כי הרזרבות הולכות ונגמרות". לדברי זיסאפל, מציאות זו מעלה שוב לסדר היום את החשיבות של ההיי-טק בעיני העולם בכלל וישראל בפרט. "בעולם ממשיכים להעריך אותנו - עובדה שהברות בינלאומיות ממשיכות להשקיע בישראל; אבל כלפי פנים, הממשלה ממשיכה להתעלם מהענף ולא משקיעה מספיק בחינוך, כדי לגדל פה את דור העתיד של ההיי-טק. המשבר הוא תוצאה של העדר מודעות".

אתם מדברים על כך כבר כמה שנים, האם הממשלה אטומה?

"אני לא יודע אם היא אטומה, אבל היא בוודאי לא עושה מספיק. תהליך ההכשרה בתעשיית ההיי-טק הוא ארוך. "גידולי של מהנדס לוקח זמן. בניגוד למגזרים אחרים, שהם תלויי הון בעיקר, תעשיית ההיי-טק בנויה על ההון האנושי. בלעדיו, אין תעשייה".

אם ההיי-טק הוא עתיר כוח אדם, מדוע אתה צופה שהאבטלה תגדל?

"האבטלה תגדל במשק בכלל, לא בהכרח בהיי-טק, וזה היתרון שלנו. אלא שאם לא נדאג שיהיו עובדים בהיי-טק, אז היתרון יהפוך לחיסרון. כוח האדם בהיי-טק מוקפא כבר הרבה שנים והכל מתחיל ונגמר במערכת החינוך. לצערי אני צופה שאם המגמה לא תשתנה, תעשיית ההיי-טק תצטמק, כי כבר כיום כמות הפורשים מהתעשייה גדולה יותר מכמות המצטרפים. כשהתחלתי בפעילות הציבורית, מספר בוגרי חמש יחידות מתמטיקה בתיכונים היה כ-8,000. היום מספר בוגרי חמש יחידות הוא 6,500, כלומר שכמות המהנדסים יורדת - וזה אומר הכל".

איך בכל זאת התמודדתם אתם, התעשיינים, עם הבעיה הזאת, מעבר להתראות ואזהרות?

"אני לא יכול להקים אוניברסיטה. עשינו את כל מה שאפשר לעשות מכלי החליף את הממשלה, כמובן. השקנו כמה תוכניות שמטרתן להזרים דם חדש להיי-טק, כדי להתגבר על התהליך הארוך של הכשרת כוח אדם מקצועי ומעולה. תוכנית אחת היא 'אופקים להיי-טק', שעיקרה גיוס אנשים מהפרימריה ללימודים אקדמיים ושילובם בתעשייה כמה שיותר מהר. זוהי תוכנית נפלאה, שיש בה הרבה ציונות: לוקחים צעירים שאין להם שום סיכוי להגיע ללימודים אקדמיים ומצליחים להכשיר אותם כמהנדסים. אתה רואה את הילדים האלו ולא יכול שלא להתרגש. גיבשנו תוכנית משותפת עם הממשלה. הרעיון היה להכשיר 1,000 עד 1,500 מהנדסים בשנה. קיבלנו